

## Závěr

Program shovívavosti je jednoznačně nenahraditelným nástrojem soutěžních úřadů v boji s kartely. Důkazem jeho úspěšnosti je podle odborníků narůstající počet rozhodnutí Komise, která přijala v kartelových věcech.<sup>1</sup> V období 2000 – 2010 bylo takových rozhodnutí zatím 63, což oproti devadesátým letům předchozího století představuje trojnásobný nárůst.<sup>2</sup>

Tato práce poukázala na nejdůležitější stavební kameny programu a prvky právního řádu v němž je upraven, které motivují žadatele o leniency k sebeobvinění. Optimální program shovívavosti musí být dostatečně velkorysý k prvnímu žadateli a také být předvídatelný a transparentní, jak jen to bude možné, aby žadateli zajistil dostatečnou právní jistotu. Soutěžní úřady pak musí být nadány dostatečnými vyšetřovacími pravomocemi, aby hrozba z odhalení kartelů byla dostatečně vysoká a musí mít možnost ukládat za protisoutěžní jednání sankce, které budou pro kartelisty odstrašující.

Vývoj, kterým program shovívavosti na území EU i ČR prošel, jednoznačně směřoval k naplnění těchto požadavků a je možné říct, že současné verze programu představují účinné a atraktivní podněty pro kartelisty k nahlášení zakázané dohody. Nejedná se však určitě o verze konečné. Jak jsem naznačila výše, na efektivitě leniency je třeba dále pracovat. Především je pak potřeba vyřešit úpravu vztahů programu shovívavosti a ostatních nástrojů vymáhání kartelového práva, ať už se jedná o soukromoprávní žaloby, trestní postih kartelů nebo proceduru narovnání.

Podpořit žaloby na náhradu škody způsobené protisoutěžním jednáním přijetím harmonizační směrnice je jistě užitečný nápad, ne však bez dostatečně komplexní úpravy ochrany žadatele o shovívavost, tak aby ten nebyl od podání žádosti odrazen. A stejně pohlížím i na kriminalizaci kartelů. Program shovívavosti představuje natolik účinný nástroj vymáhání kartelového práva, že považuji za nesmyslné ničit jeho efektivitu nepřiměřeným prosazováním dalších nástrojů potírání kartelů.

Na úrovni České republiky bude do budoucna hlavní výzvou vytvoření legislativního rámce pro program shovívavosti, bez kterého český program nepovažuji za dostatečně atraktivní. Dále bude nezbytné program shovívavosti doplnit o prvky ochrany reagující na

---

<sup>1</sup> WALSH, D. J. Carrots and Sticks – Leniency and Fines in EC Cartel Cases. *European Competition Law Review*, 2009, č. 1, s. 30.

<sup>2</sup> Statistika Evropské komise ke dni 20.7.2010. [citováno 28. srpna 2010] Dostupné na: <http://ec.europa.eu/competition/cartels/statistics/statistics.pdf>

zavedení trestného činu „Porušení předpisů o pravidlech hospodářské soutěže“ novým trestním zákoníkem.

Podniky a především nadnárodní konglomerace získávají v globalizovaném světě stále větší ekonomický význam. Pokud spojí své síly v zakázané dohodě, mohou způsobit škody národním ekonomikám i milionům spotřebitelů. Program shovívavosti je velice nápomocným nástrojem k jejich odhalení a potrestání a i když na principu neuložení sankce porušiteli práva lze shledávat prvky nemorálnosti, pozitiva programu a výhody, které přináší, jednoznačně převažují. V boji s takovými kartely je třeba použít těch nejúčinnějších prostředků a státy zatím neobjevily na „rakovinu trhu“ v podobě *hard-core* kartelů účinnější lék, než právě program shovívavosti.